

Z P R A V O D A J

ŠRÁMKOVY SOBOTKY

D u b e n 1 9 6 5

Roč.II. - čís.4

Jan Stránský M a c h

P o s l e d n í

Až jednou umřem,
myslím, že přece jen zapláče země:
- Škoda těch lidí, tak dobrých a přímých,
kdo jen zas pohladí měkkou mne rukou,
pokyne vlídně? -

Až jednou umřem,
myslím, že přece jen zapláče země.
Ten pláč ti bude večer znít dlouho,
touhy ty naše jediné dítě,
Sobotko milá!

Úryvek z pozůstalosti

...žiji, u nás se ani neumírá smutně! Svezou tě dva černé měštanské koně ve skleněném voze poctivé řezbářské práce slavnostně kolem náměstí, aby se naposled zalesklo tvé jméno. Vyprovodí tě na hřbitov, většinou staré babičky a dědečkové, pokud jsi nebyl mladý.... uloží tě do půdy, posvěcené Šrámkovými slovy. Tam, na soboteckém hřbitově, mám uschována všechnu svou slávu; dech tepu lidského života ustýlá si časem v jeho zdech.

/ z lyrické prózy, oslavující Sobotku /

Program

IX. ŠRÁMKOVY SOBOTKY 10.- 18.července 1965

Kultura řečnického projevu.

Den	Dopoledne	Odpoledne	Večer
Sobota 10. VII.	Příjezd účastníků		V.Havel: Zahradní slavnost. "Kolár" Mladá Boleslav
Neděle 11. VII.	Zahájení. Národní umělkyně Jarmila Glazarová	poetické odpoledne na soboteckých prostranstvích	Film E.Šorma "Od-yaha pro všední den" Úv.slovo Petr Volf
Pondělí 12. VII.	Dr.Eva Kamínková, Karlova univ.Praha: Řečnické umění minulosti	Procházka po Sobotce	Večer u diskotéky hereckých řečnických projevů
Úterý 13. VII.	Dr.Alexandr Stich: Řečnické umění přítomnosti. Příprava řeči.	Vycházka	Večer vítězů literární soutěže Šrámkovy Sobotky.
Středa 14. VII.	Celodenní výlet Českým rájem		Rudolf Walter: Sbohem, pane profesore!
Čtvrtek 15. VII.	Eva Seemannová: Technika mluveného projevu.	Vycházka	Beseda o společenském chování, zvl. u řečníků.
Pátek 16. VII.	Dr.Antonín Tejnor: Gramatika pro řečníky	Vycházka	Návštěva ve Šrámkově domě
Sobota 17. VII.	Dr.Ivan Šupáček: Zvuková stránka řečnic. projevu, hlasová hygiena.	Vycházka	Film Měsíc nad řekou
Neděle 18. VII.	Řečnický mítink účastníků semináře. Závěr IX.ŠS - Julie Charvátová.	Odjezdy účastníků	

Výstavy: Šolcův dům: Ze staré sobotecké lidové tvořivosti
Humprecht : Václav Špála / k 90.narozeninám/

Informace a přihlášky : MNV Sobotka

Cena týdenního pobytu /ubytování ve škole, strava, seminář/ 250.-Kčs.

Premiéra Soboteckého hřbitova.

Před 30 léty, 30.března 1935, byla ve Smetanově síni Obecního domu hlavního města Prahy provedena Hlaholem a Českou filharmonií premiéra Axmanovy kantáty "Sobotecký hřbitov" na slova Fráni Šrámka.
Nahrávka pro Československý rozhlas byla uskutečněna v Sobotce

roku 1958 při II.Šrámkově Sobotce. Večera se účastnila choť a dcera skladatelova. Provedení řídil dirigent Josef Hrnčíř.
Tato nahrávka byla od té doby již několikrát hrána v Československém rozhlase.

-f

19. března 1945 je datován ve Vídni poslední pozdrav Jana Macha-
Stránského. Končí větou plnou optimismu: -Snad už dlouho nebude
vojna, věřím! Ale dříve než se válka skončila, byl zničen mladý ži-
vot nadějného a krásného mladého člověka, nadaného básníka i proza-
ika a hlavně věrného krajana, kterému byla Sobotka nejen domovem,
ale také zdrojem jeho umělecké tvorby.

Dvě útlé knížky nám zanechal na památku:
"Ž e n y", osm básní mladistvě rozdychtěných a opojených krá-
sou. Knížka vyšla v roce 1939 v Sobotce u L. Lažana v edici Český
ráj s ilustracemi Dr. Aloise Kafky. Roku 1943 vychází básníkovi kni-
ha proz "Povídky velikonočního týdne", postěná Akademií věd a umění
v Praze pro nový nekonvenční styl vyprávění.

V rukopise listujeme v řadě básní i proz, náčrtů i plánů a dých-
ne na nás smutek nad zmařeným životem i nad nedokončeným dílem.
Vzpomeneme na torza děl Václava Šolce, Viléma Peči, Joži Zindra,
Dušana Paly - snad i to za ně řekl Fráňa Šrámek, když napsal: -kdož
tohoto kraje citlivě nosíme značku...

Nedočkal se, jak krásně kdysi napsal v jedné črtě, aby ho vezli
přes sobotecké náměstí, jak je to zvykem v Sobotce, v slavném prů-
vodu a s hudbou. Dva roky po jeho skoně se však přece dočkal slav-
nostního přenesení urny s jeho popelem do rodinného hrobu pod Hura-
prechten. Vrátil se domů - vždyt Sobotka byla jeho pravým domovem!
A nám zbývá vděčně vzpomínat na nadšené, rozdychtěné chlapecké srd-
ce, jež k nám stále hovoří vroucím a čistým hlasem... -jš-

Čtenáři nám napsali.....

Prof. František Šolc, Turnov:
Překvapila mě a velmi potěšila Vaše vzpomínka k ným osmdesátinám.
Pěších túr z Turnova již asi mnoho nebude, ale jednu máme přece se
svou ženou letos naplánovanou. Bude ovšem trvat poněkud déle než 3 -
3 a půl hodiny jako druhdy. Bývaly příjemné, zvláště na sklonku lé-
ta, kdy již sluníčko tolik nepálilo, břízky zlátly, koruny buků rud-
ly, na lukách plno ocúnů a v lese kvetl vřes. Nejkratší cesta vedla
přes Kacanovy, kde se sbíhá tolik rozkošných údolí - tam trávil jed-
ny prázdniny také K.V. Rais - a Vysoké Kolo. Po perném výstupu z údo-
lí Žehrovky na rovínu před samotou Déhetníkem býval pohled na Vyskeř-
a vzosné Trosky dostatečnou odměnou. Zanedlouho pak zdravila Sen-
tinská lípa, spolehlivý znak rodného kraje, kterou jsme vždy toužeb-
ně vyhlíželi, ať jsme byli na Vyskři, Troskách či Ještědu. Za Libo-
šovicemi kynul vstříc Hunprecht a co nevidět nás přijímala vlídná
náruč Sobotky. Bejvávalo a mělo by ještě "bejt" !

pro pobavení obecnstva volá po dobrých veselohrách, zejména pak po veselohře "národní", aniž říká, co národní veselohrou míní. Shledává dobovou oblíbenost "obrazů ze života", které jako "bezpřehledná panorama divadla zaplavují". Později pak při tohoroční pražské inscenaci Lessingova Nathana konstatuje, že "novější dramatická škola, zvláště francouzská" nemalou měrou obecnstvo odcizila "starší škole klasiků".

Tímto dobovým prismaem popatřma na sobotcký repertoár v roce 1857.

Podle původu se toho roku v Sobotce hrály hry /12 o 13 představeních/: české 3 o 4 představeních, polská 1, francouzská 1, německých 6, původ jedné neznámý.

Podle druhů: veseloher 5, frašky 3, činohry 3 o 4 představeních, u jedné druh neznámý.

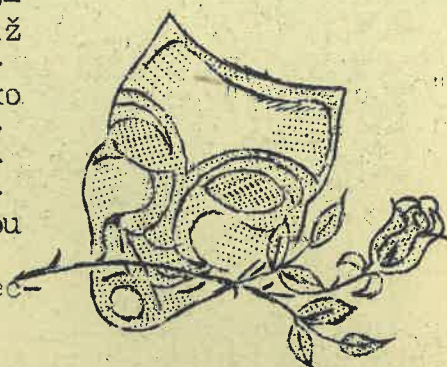
Převažovaly překlady z němčiny; činily polovinu titulů. To byl obvyklý dobový zjev. Z českých autorů se hrál jen Klicpera a Tyl, u nás se už nehrál Jan N.Štěpánek; to byl pokrok. Pokrokiem dále bylo i to, že z autorů německých se u nás přestával hrát - nejen v Sobotce - Ketzebue; z jeho následovníků a napodobitelů se u nás uvedla jenom fraška Raupachova /Duch času/. Ze staršího německého repertoáru se hrála Hoppeho fraška Taktora Fausta domácí čepička, přeložená Kolárem, která měla českou premiéru sice již v únoru 1842, v červnu 1857 však byla obnovena pro česká představení v letní aréně v Pštrosce. Jinak se u nás hráli němečtí autoři moderní: Plötz /Zaklétý princ. byl oblíbenou veselohrou Jeřábkovou/ a ve své době zvláště oblíbený Benedix; o jeho Vězení např. Mikovec psal jako o "rozkošné a zajímavé veselohře", prý víc francouzské než německé. Přestaly frašky vídeňské, pro estetickou výchovu širších vrstev to bylo jen s užitkem. O literární ceně Moliérova Lakonce nemohou být pochybnosti. Obžínky pak autora polského byly ve své době jednou z nejoblíbenějších her českého jeviště, ochotnického zejména.

Podle druhu převládaly hry veselé, činily dvě třetiny, nad vážnými. V provozu ochotnickém byl to tehdy zjev obvyklý; obecnstvo chtělo od divadla především zábavu, nejučinnější výchovným prostředkem byla zábava vkusná. Pokud jde o vnitřní hodnotu her provozovaných v Sobotce, můžeme ji i s odstupem času posuzovat zcela kladně; lze o nich říci, že toho roku nebyla zastaralá, snažila se o modernost i literární závažnost a tím se pohybovala nejen nad běžnou úrovní ochotnického provozu v českých městech, ale též nad průměrem tehdejších našich kočovných společností.

Jakou hrou byl Andreáš Pimprnos, říci neumím; název jsem marně hledal i v kartotékovém rejstříku pražského divadelního ústavu. Snad šlo o podtitul, třeba ad hoc vytvořený, možná že podle některé hlavní osoby dramatu.

Jaký byl tehdejší stav našeho stánku umění, který byl honosně opatřen názvem "Městské divadlo", o který se však město do té doby pramálo staralo? Místní informátor Mikovecova Luníra na to odpovídá lapidárně: "smutný". Václav Šolc v časopisecké polemice, k níž došlo příštího roku, říká, že se v roce 1857 začalo na několika shnilých prknech. Dodejme, že když se začalo hrát o prázdninách, bylo divadlo aspon čerstvě vyběleno. Postaral se o to u města v červnu aktuár místního Okresního úřadu, který tu uspořádal oproti loňské besedě a velikonočnímu studentskému představení "akademii" úřednickou s hudebně - pěveckým programem.

/pokrač./

P A S T N A J I Z E Ř E .

V první polovině dubna 1945 přinesl Ivan z porady velitelů v Byšicích rozkaz k přesunu početnější partyzánské jednotky na Jizeru. S touto jednotkou počítalo partyzánské velení k zásazení přímo v Praze. Rozkaz pod krycím heslem "Ostrava 13" zněl velmi stručně: Ve dnech 20.-21. dubna přemístit na Jizeru dvě roty, kdež je převezme styčný důstojník. Skutečnost tu však byla taková, že sice byla k dispozici početná a morálně připravená jednotka, ale byla téměř beze zbraní. Několik pistolí a loveckých pušek nic neznamenal, naproti tomu okupanti, vidouce neodvratně se blížící konec, slídili a bíli na všechny strany hlava nehlava.

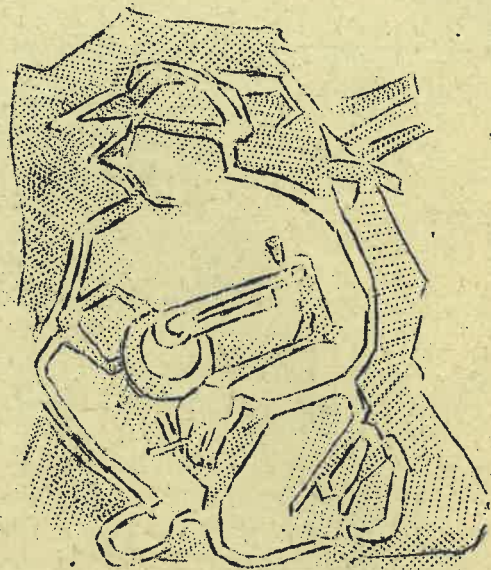
Převést tak početnou jednotku beze škody i pro okolí nebylo lehkým úkolem, i když cesta kosteckými a žehrovskými lesy a dále na Branžež byla celkem vyhovující.

Ve vážných starostech o bezpečné přemístění partyzánů podařilo se nám najít obětavou spojku. Byl to mladý student Bořek z Bakova. Pracoval v odboji na Bakovsku, místní poměry dobře znal a také našel nejvhodnější přechod přes Jizeru. Podle sjednaného plánu dala se jednotka do pohybu ve skupinách, jež vedli Žofka, Barknan a Telenský z Dobšic a Šindelář, Šareš a Pelikán z Kamenice. Po dosažení prvního postupného cíle poslal Bořek hlášení, že další postup zastavil, poněvadž jeho spojky zjistili, jak Němci v kritickém úseku silně obsazují Jizeru.

Proto byla narychlo svolána porada do Šindelářovy chalupy, k níž učitelka Blažková z Nepřívěče musela přivést i zástupce Jičína, revidenta Macouna. Porada, v níž byli vedle Bořka s námi i Ivan a major Vartanan, byla velmi rušná. Bořek načrtl situační skici obsazených míst nepřitelem a dokládal, že jiného místa pro přechod není. Jinak že se jednotka vydává prozrazení, které vyvolá nežádoucí nerovný boj. Zástupce Jičína tehdy pevně stál na stanovisku, že rozkaz vyššího velitele musí být splněn a k tomu náhledu se klonil i Ivan. My však s Bořkem a majorem Vartananem jsme setrvali na dodatkovém příkaze, aby nebyl vyvolán předčasný boj. Po dlouhém jednání byl z Kamenice vydán rozkaz k ústupu partyzánů na původní základnu. Tehdy to bylo považováno za vojenský neúspěch.

Teprve za klidné mírové pochody přešetřující vojenské orgány přišly na to, že rozkaz byšického velitele se dostal k uchu zrádci. Na partyzány na Jizeře byla nastražena past. Že nikoho nepolapila, bylo hlavně zásluhou Bořkovou.

J.M.

S T A V Í M E

S T A D I O N

v Sobotce . . .

Jak jistě mnozí občané Sobotky vědí, byla v minulém roce zahájena výstavba sportovního hřiště v Sobotce, která bude součástí výstavby sportovní základny určené pro ZDŠ, sportovce a všechny obyvatele Sobotěcka. Jelikož byla stavba zahrnuta do zvelebovacích akcí / akce Z /, počítá se tedy, že stavbu vybudují občané svéponocí. Používáme této příležitosti, abychom seznámili širokou veřejnost s rozsahem stavby a s konečnými plány.

Nejprve se podíváme na krátkou historii. Myšlenkou vybudovat v Sobotce řádnou sportovní základnu, se zabýval již před lety, za

svého působení v Sobotce, Dr. Jiří Filsak. Nutnost vybudovat sportovní základnu vyplynula z nedostatku tělovýchovných zařízení v Sobotce, dále proto, že sportovní hřiště pod Humprechtem nedostačuje svými rozměry dnešním požadavkům a mimo to je v prostoru chráněného parku. Proto Dr. Filsak ve spolupráci s inž. Truhlářem vypracovali v roce 1960 přípravnou dokumentaci a postarali se o její schválení. Tím byl položen základ k zajišťování projektové dokumentace.

Zde je nutno vyzvednout opět neúnavnou práci Dr. Filsaka, který sjednal s SÚ Chemoprojekt Praha výponoc na zpracování projektové dokumentace jako kompenzaci za rekreaci dětí pracovníků Chemoprojektu v letním táboře, který Dr. Filsak vedl. Ke spolupráci na vypracování projektu se přihlásila i projekční složka AZNP Mladá Boleslav, kde pracuje několik Sobotáků. Výsledkem byl projekt sportovního areálu, určeného pro potřeby školy i všech občanů.

Dále nastalo složité schvalování akce. Díky pracovníkům MNV v Sobotce a ONV v Jičíně byla akce v roce 1964 zařazena do plánu akcí Z a přidělen i finanční limit. Potřebné přepracování dokumentace a rozdělení výstavby do únosných etap převzala opět projekční složka AZNP i se závazkem, že bude provádět technický dozor při stavbě. Tak mohla být na jaře r. 1964 proveden slavnostní výkop.

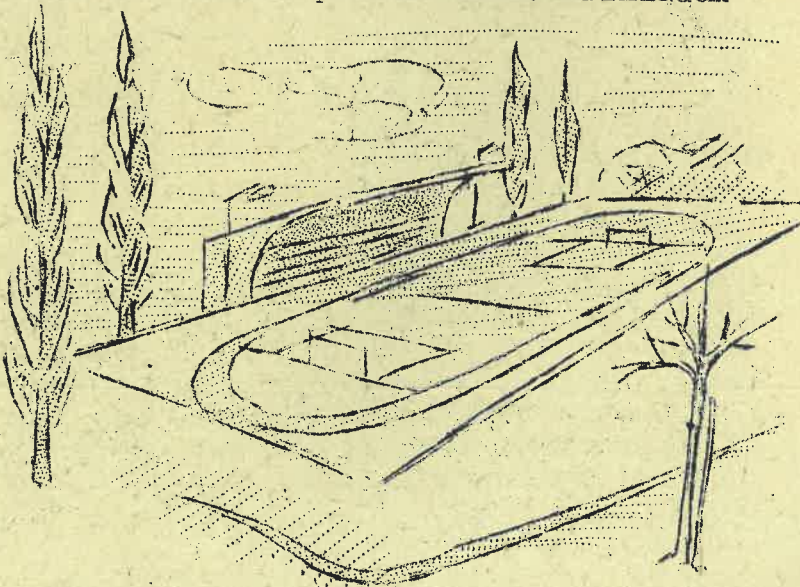
V I. etapě výstavby do roku 1965 bude vybudováno hřiště pro kopanou, úpravy terénu včetně svahu pro diváky, založena 400 m dlouhá atletická dráha a oplocení i sadové úpravy. Do budoucna je počítáno s vybudováním atletické dráhy, vržišť a doskočišť, hřiště pro odbíjenou i tenis a s výstavbou malé tribunky se šatnami. V konečné fázi se doplní celý komplex tělocvičnou, která má být přistavěna k budově ZDS. Spolu s přístavbou školy bude tak vytvořen komplex v prostoru uvnitř města mezi silnicí Sobotka - Jičín a Sobotka - Mladějov, který přispěje k výstavbě města a utužení zdraví mládeže.

V uplynulém roce byly provedeny hrubé zemní úpravy, při nichž bylo přemístěno na 10.000 kubíků zeminy, bylo položeno odvodňovací potrubí v délce 500 m a provedena výsadba okrasných keřů a stromů. Byl též zajištěn materiál pro další práce v letošním roce. Letos se musí provést oplocení, konečná úprava plochy hřiště, jeho zatravnění, kanalizace, vedvodní přípojka, část šaten, vstupní brána, základ pro atletickou dráhu atd. Tedy práce pro mnoho pálných rukou. V roce 1964 bylo odpracováno na 1600 brigádnických hodin. Díky všem, kdož se na nich podíleli. Příkladem může být oddíl kopané, i žáci ZDS udělali kus užitečné práce. V letošním roce bude potřeba brigád daleko větší a my věříme, že občané Sobotky a okolí - zvláště ti mladí - nezklanou a pomohou dokončit dobře započaté dílo. Příkladem jim může být agilní práce tajemníka MNV s. J. Valkouna, obětavost V. Borovičky i namáhavá práce Fr. Dolenského, kterému byla svěřena nezávadná funkce stavebního dozoru.

Věříme, že místní závody, organizace pomohou dopravními prostředky i materiálem, aby k 20. výročí osvobození byla dokončena I. etapa díla, sloužícího k radosti i užitku celé společnosti.

Za konisi pro výstavbu hřiště

inž. František Kužel

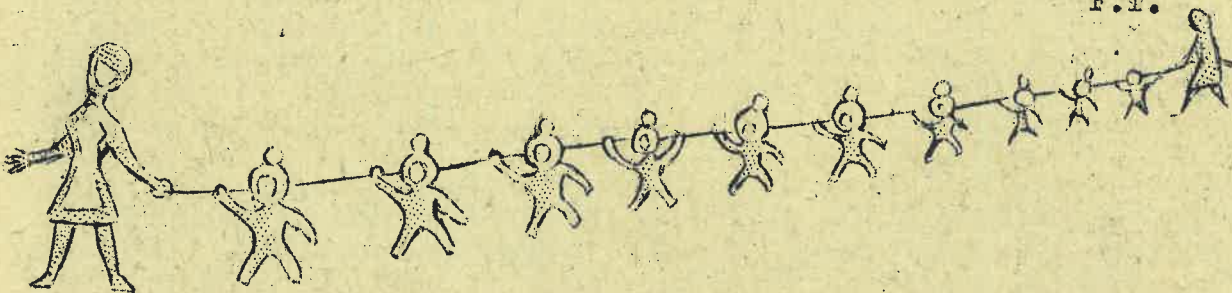
...! o ty nejmenší? Stiskli jsme tlačítko zvonku u dveří, na nichž je prostý nápis: JESLE! Nemusíme se představovat, znají nás i ostatní členy sociální a zdravotní komise MNV. Uvítání je rychlé; nezbytné přezůvky putují na naše nohy a my do služební místnosti. Stěna do hery je otevřena. Tam sedí hlouček malých občánků, oči na stopkách - tu a tam pusinka pootvřená - a všichni sledují velkou tabuli, na které se rozvíjí napínavý děj. Na obloze sluníčko; tatínek s Jeničkem a Mařenkou jdou do lesa. Děti sbírají jahody a maliny, tatínek mizí v lese, aby se již nevrátil - pak je noc, s flanelové tabule mizí sluníčko a objevuje se malý měsíc atd. To sestra Odstrčilíková s Václavem Fiedlerem připravili dětem tuto nutnou pomůcku pro poučivou podívanou - flanelograf. Nejsou to jen pohádky, ale i jednotlivá zvířátka, děti se je učí pojmenovávat!

Za chvíli se ozve cinknutí nádobí v malém okénku z kuchyně a to je znamení k velkému hodování: teta kuchařka Vernerová to, pane, uní - chutná nám to opravdu moc dobře, jak d svědčují prázdné talířky a šálky. A pak zase druhá teta Horáková a ta, která jako vedoucí musí být všude - teta Slavíková - sledávají oblečení, předtím vyprané a připravené s Zimovou, a již průvod kráčí směrem ven...! po chodníku, do parku, do zahrady.

Tuto zahradu upravily výše uvedené pracovnice, některé se svými manžely a s otci dětí v jeslích. I stěna v přijímací místnosti a obložení stěn lakolitem - to všechno je práce dobrovolných rukou. A brigádnicky se připravuje další zlepšení: malování, další úprava provozu, běžné opravy zařízení /s. Horák/, hraček, celkové ustroužení dětí před příchodem maminek, pohovory o jídelničku, trvalá péče o zdravotní stav /dětská lékařka Dr. Kafková/. A další odpověď nalézáme v jednotlivých bodech závazku pracovníka jeslí k 20. výročí osvobození...!

...čili: o ty nejmenší je v Sobotce postaráno na výbornou.

F.T.

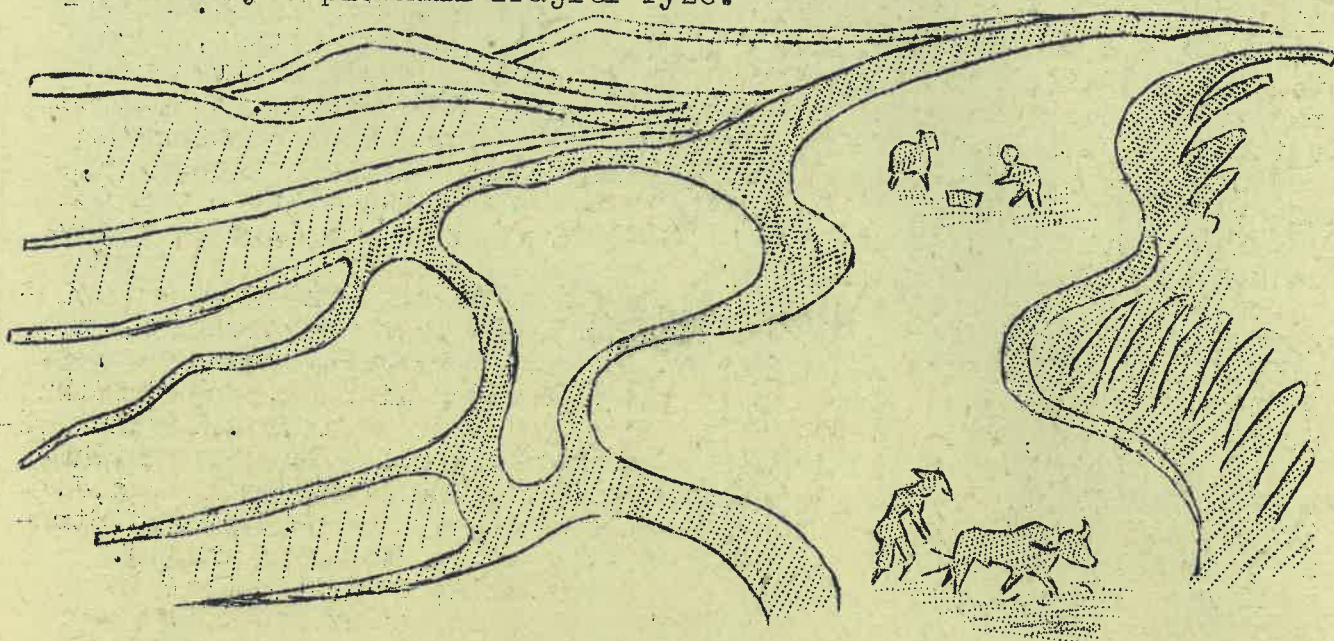

Jak se někdy naplní klukovské sny . . .

Cestovatelské touhy má každý kluk, některý víc, některý méně a někomu to v životě vyjde, jinému ne. Já jsem začal cestovat právě v okolí Sobotky, o prázdninách, trávených u dědečka, sám i s bratrancem Frantou Staškou, s nímž jsme prolezli snad každý kout Sobotce, počínajíce dobrodružnými cestami s Pečkem Sedmídubským po Humprechtě. Náš okruh cest se rozšířil, když jsme dosáhli na pedály kol a tak jsme na šlapacích mustanzích obějšovali krásy zapadlých koutů Českého ráje, kraje snad nejkrásnějšího na světě, kam se vždycky hrozně rád vracím a po němž se mi vždycky stýská. Z každé cesty vždy nejdříve jedu do Sobotky, abych tam na hřbitově pověděl otci, který měl pro mě "bláznivé, indiánské" sny pochopení, co jsem viděl a zažil ve světě a pak abych si zas jednou proběhl kraj, kde jsem poprvé snil nad Karlem Mayem o životě Indiánů a o dalekých zemích.

Mým prvním pobytem v cizině byla léta, strávená v Itálii v začátcích války. Přinesla mi konečně rozhodnutí o mém nynějším povolání. V Lateránském muzeu jsem měl první možnost pracovat v etnogra-

fii, již jsem zůstal od té doby věren. Zaměření na klukovskou lásku - národopis Indiánů - nebylo vždy ideální. Pro amerikanistiku nebylo vždy plné pochopení, takže zde bylo silné pokušení nechat její studium a věnovat se jinému. Zvláště silné pokušení bylo po mých dvou velkých cestách na daleký Východ; první mě vedla v roce 1957 do Číny, již jsem procestoval od pobřeží Žlutého moře až po poušť Gobi, podhůří Himalají, urazil na 2.500 kilometrů po řece Jang-dz do Šang-haje, prožil krásné dny na Šantungském poloostrově a vydal se dál, do Koreje, do Diamantových hor a korejské kopcoviny s ostrůvky borovic a zlatými plochami zrající rýže.

Při druhé cestě, r.1961 jsem navštívil znovu krátce Čínu; mým hlavním cílem byl však Vietnam, kde jsem strávil řadu měsíců studiem horských kmenů Nung a Tay v džunglích při vietnamsko-čínských hranicích. Na zpáteční cestě jsem navštívil ještě Mongolsko - i když to byla po horku vietnamských džunglí příliš rychlá změna, přechod ze 42° C nad nulou na 25° C pod nulou.

Velkým mezníkem pro mne byl r.1963, kdy jsem se konečně dostal tam, kam mne srdce nejvíce táhlo - k Indiánům. Byl jsem vyslán ministerstvem školství a kultury na osm měsíců do Bolívie, abych tam studoval život národa Aymará. Nebyla to snadná doba, spíše lze říci, že to byl tvrdý život, byl jsem však nesmírně šťasten. Žil jsem řadu měsíců s Indiány na ostrově Suriki v jezeře Titikaka, toulal se sám a sám s koníkem, který nesl moje věci po horách a údolích provincie B. Saavedra, obývané kmenem Kallahuayů - slavných přírodních lékařů.

A moje plány? Především dokončit vědecké zpracování materiálu z poslední cesty, pokusit se o vypracování aymarské gramatiky a pak znovu do Bolívie k Indiánům pokračovat v práci.

Ir.Václav Šolc

Čtenáři nám napsali...

Ing.Ivo Křiklák, Praha:

...přihlašuji se za odběratele tohoto časopisu, který, jak věřím, napomůže upevňovat pouto každého soboteckého rodáka s rodným městem...

František Martinů, Ostrov, okr.Příbram:

Těším se na Zpravodaj Šrámkovy Sobotky a přeji, aby byl dobrým přítelem všem, kteří máne rádi Sobotku a váží nás k ní dobré vzpomínky jak na město samé, tak i na občany.

S o b o t ě á c i n a L i b e r e c k u

Již po řadu desetiletí byli mnozí sobotečtí rodáci nuceni hlavně z důvodů existenčních stěhovat se do větších měst. Tento jev se netýkal samozřejmě jen Sobotky, ale prakticky většiny menších míst, z nichž mnohá sice vynikala historickými a přírodními zajímavostmi, ale pro svou velikost nemohla poskytnout zaměstnání všem svým obyvatelům. Ze Sobotky sněhovala tradičně tento "vystěhovalecký proud" do Prahy.

Po osvobození naší republiky v květnu 1945 se ale vytvořilo několik nových oblastí, kam se toto přesídlení začalo zaměřovat. Nejvýznamější z nich byla průmyslová liberecko-jablonecká oblast, která tehdy v desetiletí 1945 - 1955 nabízela pracovníkům z vnitrozemí řadu výhod jak v zaměstnání tak v záležitostech bytových. Tak se sem v těchto letech odstěhovalo a našlo zde trvalé zaměstnání kolem padesáti soboteckých rodáků nebo občanů, kteří sice rodáci nejsou, ale v Sobotce léta bydlili. Našli zde dobré uplatnění po odsunutých Němcích nejvíce v automobilním, textilním a dřevařském průmyslu, ve zdravotnictví a kultuře.

Většina těchto lidí v době svého příchodu do pohraničí byla v mladých letech a znamenala velký přínos pro jeho znovuvybudování. O tom není potřeba se podrobněji šířit, poněvadž je to všeobecně známo. Na druhé straně ale tento odchod tolika mladých lidí byl pro Sobotku určitým pasivem, zvláště ve sportovním a kulturním životě. Tak na příklad jen z bývalých fotbalistů se na Liberecko a Jablonecko odstěhovali A.Sajdl, B.Turek, A.Franců, A.Krčala, PŘ.Houžvička, J.Goldbach, J.Kvapil, z tělocvikářů a dalších sportovců Fr.Javůrek, J.Hanuš, J.Štráník, z kulturních pracovníků prom.hist.Vl.Ruda, PhMg J.Macoun a j.

Noví osídlenci si zde již za ta léta zvykli, i když samozřejmě se často rádi podívají do svého rodného města, aby navštívili příbuzné a známé a znovu prošli oblíbená místa svých mladých let. A zvláště rádi jezdí do Sobotky v létě, kdy je zde teplé a krásné počasí, tak odlišné proti drsnému Liberecku s krásnou zínou, ale s deštivými ostatními obdobími. Tuto výhodu příjemného podnebí, čistého ovzduší, pěkného okolí s četnými historickými a přírodními památkami a lesy by si měli Sobotáci dobře uvědomovat a vážit si jí, aby této přednosti bylo v příštích letech využíváno tak, aby význam Sobotky jako rekreačního a turistického centra stále stoupal. Ing.J.Havránek

L i t e r á r n í z e S o b o t e c k a

- Československý voják 6/65 přinesl obsáhlý článek Jaromíra Pečírky: Václav Špála a Tvrdošíjní s několika reprodukcemi.
- Zemědělské noviny uveřejnily v člancích Spartakiáda v Písku /10.3./ a Malá úvaha o domě nad řekou /20.III./ zmínky o Fránu Šránkovi a jeho vztahu k Písku.
- A.C.Nor vzpoměl hezky v Literárních novinách 12/65 svých návštěv u Národního umělce FrániŠránka.
- V Pechodni 11.III.se Petr Průša zamyslel v článku "Jak nečíst poezii" nad průběhem okresního kola STMP v Sobotce.
- V časopise Živa 2/65 publikoval Dr.Karel Samšíňák stať Mravenci v do- nácnostech.

- O Edvardu Pergnerovi a kabaretu LUXOR psal M.Kovařík v Amatérské scéně 3/65, Mladý svět č.11/65 v reportáži "O Angličanech v Luxoru" a "Dítě Hajná v Mladé frontě 21.III.65"
- Jaroslav Šimůnek uveřejnil další recenze nové západoevropské a americké literatury v Rudém právu 9.III.a v Mladé frontě 3.a 21.III.65.
- Nová básně Blanky Švábové Tání se objevila v Pochodní 14.III.65.
- Archeologické rozhledy č.2/65 přinesly Zprávu J.Waldhausera "Nález pražského typu na hradišti Porán u Jičína" - lépe by mělo být u Vesce nebo u Sobotky, jak se všeobecně uvádí.- Dále sdělení Z.Drenka "Nová instalace pravěku v jičínském muzeu", kde autor píše i o bronzových sponách, nalezených r.1943 v pískovém lomu na Střelči.
- 7.číslo dolnohousovského Proudů píše opět o bojích před dvaceti lety, o událostech ve městě počátkem tohoto století a o zajímavostech ze současného života školy. Je to velmi hezky dělaný školní časopis.
- V březnových číslech jičínského Předvoje se dočtete o práci Fruty a Komunálního zahradnictví v Sobotce, o přípravě III.CS v Sobotce a na Mladějově, o ustavení nové pobočky Svazu protifašistických bojovníků v Libošovicích, zápis z kroniky Kdanic z r.1945, o reprise libošovického nastudování Diamantového srdce na Mladějově, je zde i recenze Frýbovy knihy o J.Zádrovi; Jsme květy této země a Dr. A.Měš ten hodnotí průběh okresního kola STMP v recitaci v Sobotce.
- Závěrem musíme také zaznamenat zvláštní vydání Svobodného slova z 12.III.1965, v němž spojili svůj um mnozí přední čeští reportéři, básníci, fotografové, sportovci a umělci, aby oslavili přestup Jaroslava Suchánka a Danici Žemličkové-Suchánkové do tělovýchovné jednoty Manželství. Přetiskujeme básně Sportem k manželství:
 Teď, hochu, nebudeš už létat bez obojku,
 Tvá zkušenost, však není bezcenná,
 až doma na prvního budeš dělat stojku
 a potom skákat dvojitého axel-paulsena.

Do sobotecké knihovny

Československý hudební slovník I - II /SHV Praha 1963, 1965; 856 + 1080 str.textu, 44 + 48 str.příloh/.

V tomto důkladném slovníku nalézáme přehledné poučení o československých hudebnících, hudebních institucích, školách, časopisech atd. Je to skutečně vynikající dílo mnoha spolupracovníků. A může nás jen těšit, že i v této oblasti je Sobotecko čestně zastoupeno. Ze soboteckých rodáků tu najdeme jména známá /Josef Mačenka, zasl.unělec Jaroslav Pekelský a jeho otec František, Josef V.Sokol/ i méně známá /Ema Marešová rož.Scheinerová, Antonín Svoboda/, je zde hodně soboteckých učitelů /V.Engelmann, K.Chvalovský, V.Lemberk, J.I.Linka/ a děkan J.J.Philippi, dobří hudebníci vyrůstali i v okolí Sobotky /V.Košíček z Markvartic, J.Jakubec a J.Pehlík z Rovně, J.Nesvadba-Hanáček z Vyskře/. K Sobotecku mají vztah i libretista Lad.Novák, estetik Dr.Mirko Novák, kritik Fr.Pala, písničkář Josef Těr aj. U jmen nár.unělce Fráni Šránka a Václava Šolce najdeme podrobný, i když ne zcela úplný výčet těch, kteří jejich verše zhudebnovali. Několikrát je vzpomenut i sobotecký pěvecký spolek Bendl.

Přesto si myslíme, že pro svůj význam by si zaslouhovali samostatných hesel ve slovníku i kantor J.Dolenský, J.Fejfar, Ferdinand a Gabriela Mačenkovi, Ant.V.Sakař, sběratel J.V.Scheybal, Alois Sokol a zvláště Jan V.Šolc. Ani novější regionální literatura není plně využita /např.Kučařův článek ze sborníku Sobotka 1958 o rodině Sokolové, články Páckovy a Mačenkové ve Věstníku soboteckém, Frýbova publikace Pávník mezi námi a Knižka o Šránkově, Barkmanova hra Létavice, články k výročí J.Černého a J.I.Linky v čas.Bakovsko aj/.

Červená sedma /Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry Bratislava 1964, 394 str./

Tento výbor proletárské slovenské prózy z dvacátých let vyšel jako 25. svazek edice Naša tvorba v uspořádání Štefana Druga. Základ výboru tvoří 7 krátkých próz Petra Jilemnického, jež měly být vydány pod názvem Červená sedma. K jejich vydání však nedošlo. Nyní k nim jsou připojeny prozaické práce dalších proletářských literátů-davistů, publikované ve dvacátých letech jenom časopisecky. Mezi nimi byl též náš Joža Zindr, zastoupený 6 povídkami: Dohorel, Vojna, Kruh, Piesen o slobode, Strieborná poviedka a Kliatba. Štefan Drug o něm píše v doslovu jako o básníku silného sociálního citění a výborném stylistovi v proze, jehož básnické miniatury svědčí o výrazném talentě. Svou tematikou kotví ve vesnickém prostředí. Vyslovuje názor, že při Zindrovi je možno uvažovat o začátcích lyrizované prózy. Chtěje konstatovat základní vlastnosti Zindrovy literární tvorby, přidržuje se Petra Jilemnického, který je nejlépe vystihl ve svém listě Zindrovi z 18.I.1926.

-a

Drobné zmínky o Fráňovi Šránkovi najdeme v II. vydání knihy Miroslava Ivanova Nejen černé uniformy /Naše vojsko Praha 1964, viz str. 125/ a ve sborníku Bezručův proces /Krajské nakl. Ostrava 1964, viz str. 76/.

Státní vědecká knihovna v Hradci Králové vydala publikaci Východočeský kraj v tisku 1963, která zachycuje nejdůležitější publikace, články a stati o našem kraji za uvedený rok.

Jednota v Mladé Boleslavi se přihlásila s vkusnou skládačkou propagující méně známá letoviska v mladoboleslavské části Českého ráje: m. j. Dolní Bousev, Kamenici a Novou Ves u Branžeže. Najdeme zde hezké kresby /i hrad Kost/, napky, ovšem text se nevyhnul několika závažným chybám - např. Sobotka je vydávána za rodiště Václava Špály.

Sbor ochrany přírody při Společnosti Národního muzea v Praze vydal pro své členy brožuru Poznej a chrán přírodu Československa, v níž je věnována pozornost i našemu kraji.

KS

V rámci snížení cen některých knih si můžete v prodejnách n. p. kniha koupit např. knihu "Fráňa Šrámek ve fotografii" za pouhé 4 Kčs. Také Šránkovy hry Červená a jiná dramata stojí jen 9 Kčs, Jistova knížka o mládí V. Šolce "Pramen básnickovy síly" 3 Kčs, Menclové Trosky 1 Kčs.

S O B O T E C K Á V Š E H O C H U Ť

18. března se konala veřejná schůze MV KSČ a plenární zasedání MNV v Sobotce, kde byly m. j. projednány otázky školství a kultury. Dále podal s. Cinkejs zprávu o dosavadní činnosti Místní komise lidové kontroly a podněty ke zlepšení její práce v budoucím období. Občané pak zvolili nové členy této komise. V závěru byli přítomní seznámeni s novými zásadami řízení národního hospodářství v projevu s. V. Bartoně, poslance ONV Jičín.

20. března se shromáždilo v sále St. spořitelny v Sobotce na 140 občanů, kteří vyslechli recitační večer Evy Seemannové. Umělkyně si připravila náročný program: Krysaře od Viktora Dyky. Text byl zvládnut výborně, nově zapůsobilo spojení mluveného slova s tanečními kreacemi Zdenka Zenana. Uplatnila se i scénická hudba a technické efekty. Za uspořádání večera patří dík skupině ČsČK, za hezký zážitek všem účinkujícím i přítomnému režisérovi Jiřímu Hrašemu, pracovníku Čsl. rozhlasu v Praze.

V rámci oslav 20.výročí osvobození pořádá Osvětová beseda cyklus přednášek o létech 1938-1945. Na prvé z nich hovořil 25.března Dr.Robert Kvašek z Fil.fak.Karlovy university v Praze o zákulisí Mnichova a 15.března 1939. Byl to velmi zajímavý večer pokažený nepřízní počasí a tím malou návštěvou. Další přednášky a besedy budou v dubnu.

Novinky soboteckých archivů: Ing.Radoslav Dvorský z Prahy obohatil sbírky soboteckého archivu rozsáhlou vzácnou pozůstalostí svého děda, zemského archiváře Františka Dvorského. Jsou zde rukopisy jeho literárních i vědeckých prací, texty přednášek, novinové články i vydaná díla, korespondence /např.dopisy Adolfa Heyduka, Elišky Krásnohorské/ atd. Celá pozůstalost byla vzorně uspořádána synem Fr.Dvorského Vladimírem. Písemnosti dalšího slavného soboteckého rodáka tak našly své oprávněné umístění. Ing.Dvorskému zato patří dík celé Sobotky.

Prostřednictvím Dr.Vlad.Rudy získal sobotecký archiv i písemnosti dalšího rodáka, menšinového pracovníka v Horním Růžodole Josefa Kubů.

Odběručitel Josef Hercík z Rovenska daroval ze svých sbírek dva negativy větrného mlýnu na Bořehovách.

Archivu Fráni Šránka věnovala rukopisy svých literárních prací sestra Miloslavy Hrdličkové-Šránkové, paní Zdena Čečilová z Prahy.

Jen touto cestou se mohou písemnosti vyhnout zničení a památka na práci soboteckých rodáků a občanů bude zachována do budoucnosti. KB

13.března uvedlo Horácké divadlo v Jihlavě premiéru Šránkova Měsíce nad řekou. Jeho pracovníci zaslali do Archivu Fráni Šránka plakát i vkusný program hry.

MNV v Sobotce obdržel od ONV čestné uznání za I.místo v soutěži národních výborů obcí nad 2000 obyvatel ve sběru odpadových surovin v roce 1964 v jičínském okrese.

K letošnímu Dni učitelů obdrželi čestné uznání ONV Jičín sobotečtí učitelé Drahoníra Bílková-Kyzivátová, prof. Marie Hejnová, Rudolf Hošek, Josef Padour a Ludmila Patková. S.Marie Kálalová přijala z rukou předsedy KNV titul Vzorná učitelka. Všen upřímně blahopřejeme.

Ze sobotecké výstavy fotografií byly vybrány do krajského kola STMP snímky Př.Bureše, J.Fišera, Al.Kafky, Jar.Pažouta a Ant.Strnada.

Žáci 8.třídy O.Jakubec, Fr.Knížek, Fr.Kučera, J.Staška a V.Zahradník a žák 7.třídy J.Sedláček reprezentovali soboteckou ZDŠ na okresním přeboru ZDŠ v šachu družstev 6.března v Jičíně a obsadili I.místo. Úspěch je tím cennější, že chlapani nemají žádného trenéra.

Odchod letošní zimy sebou přinesl spoustu bláta a nečistoty na ulicích i chodnicích města. Musíme ocenit velkou práci, kterou věnovali čištění města zaměstnanci MNV M. Votroubek a s.Toman i péči některých občanů o vzhled jejich chodníků /za všechny jmenujeme pro příklad ostatním s.Ant.Mlčocha na Benešově, J.Jonáše na Karlově, J.Holatu u Státní spořitelny aj., kteří měli vždy včas odklizen sníh a nyní čisté chodníky/.

Oprava: v č.3/65 našeho Zpravodaje si opravte na str.7 v posledním řádku letopočet 1907 na správný 1897.

Kulturní kalendář jednou větou:

Koncem března a počátkem dubna 1775 probíhalo i na Sobotecku velké selské povstání.

10.IV.1825 vypukl v domě č.195 na soboteckém náměstí velký požár, kterému padla za oběť přilehlá část náměstí, Předměstí a Celné, celkem 37 domů a 12 stodol.

23.IV.1835 se narodil historik města Antonín V.Sakař.

12.IV.1870 se narodil český historik Josef Pekař, autor stále ceněné knihy o Kostí.

18.IV.1940 zemřel profesor František Duchoň.

7.IV.1945 zahynul při bojích o Víden Jan Stránský-Mach.

28.IV.1945 zemřel lékárník Jaroslav Macoun, kulturní pracovník města, přítel Fráni Šrámka.

Plesová sezóna se letos nechce se Sobotkou rozloučit.
2.března se konaly masopustní dozvuky na Syrovandě,
13.III.sportovní karneval a 20.března Josefská.

Od 23.března sídlil týden na Malém náměstí v Sobotce k radosti omladiny kolotoč, houpačky a střelnice.

Osvětová beseda v Sobotce má na skladě ještě několik výtisků knihy o životě Joži Zindra v uspořádání V. Frýby "Jsme květy této země". Cena 11.50 Kčs. Objednávky vyřizuje Osvětová beseda Sobotka.

Sobotečtí jubilanti: 4.IV.vztoupili mezi osmdesátníky

Marie Tauchmanová a Alois Louda, 16.IV.Rudolf Haken.

18.IV.bude 70 let Františku Dolenskému a 28.IV.oslaví

85.narozeniny Karel Zahradka. /Pozn.red.:Na četné stížnosti zvláště mladších jubilantek budeme zveřejňovat jen zaokrouhlená výročí od 65 let výše, o kterých budeme vědět/.

5.IV.oslaví 70.narozeniny přítel básníka Joži Zindra Jarko Elen-Kaiser, básník, hudební spisovatel a spolupracovník rozhlasu a televize v Bratislavě.

Dodatečně zaznamenáváme, že 15.března uplynulo 100 let od narození Anny Fejfalíkové roz.Svobodové. Byla to tichá a skromná žena se vzácným porozuměním pro kulturní život města. Zemřela r.1939 a celý majetek odkázala Muzejní společnosti v Sobotce. Z tohoto odkazu byla pořízena i nová okna v opravovaném kostele.

Sňatky: 27.II.uzavřeli v Jičíně sňatek sl.Jar.Kosinová ze Spařenců s Vl.Linkou. 13.III.se konala v Sobotce svatba Milošlava a Věry Rulcových z Malé Lhoty se sourozenci Zdenkou a Lubošem Stryalovými z Nemyčevsi. 20.III.byli v Jičíně oddáni Josef Folprecht ze Sanšiny se sl.St.Knížkovou a 27.III.tamtéž Jána Folprechtová ze Kdanic s Lad.Havlíkem z Dobšína.

27.března uzavřeli na Hrubé Skále sňatek František Grafek ze Sobotky se sl.Jar.Srbovou. Všem upřímně blahopřejeme do společného života.

Úmrtí: dodatečně zaznamenáváme úmrtí Boženy Dufkové ze Sobotky /22.I.ve věku 80 let/, Frant.Škaloudové ze Lhoty Stankovy /2.II.ve věku 53 let/ a Bl.Machové-Preislerové ze Sobotky /28.II.ve věku 56 let/. 15.III.zemřel Frant. Černý ze Sobotky ve věku 76 let, 18.III.Božena Kučerová ze Špyševé ve věku 72 let, 31.III.Jan Elebrant ze Lhoty Stankovy ve věku 63 let. 1.IV.zemřela Enilie Hájková ze Sobotky ve věku 86 let, 3.IV.Jana Šobrová ze Sobotky ve

věku 77 let, 4.IV.Božena Tyrychtrová z Libošovic ve věku 57 let a 5.IV.Josef Pittner ze Sobotky ve věku 83 let.

Náš Zpravodaj má již přes 500 odběratelů. 400.přihlášku poslala Libuše Sedmidubská ze Sobotky č.180, 450. odběratelén je František Javůrek z Liberce a jubilejním 500.čtenářem Jan Žofka z Mladé Boleslavi. Těší nás tak velký zájem o Zpravodaj a žádáme znovu čtenáře, aby nám ho pomáhali všemi způsoby zlepšovat. Víáme drobné i větší literární příspěvky, kritické připomínky, nové přihlášky atd. Novým čtenářům sdělujeme, že výtisky starších čísel nemáme již k dispozici.

TĚLOVÝCHOVA A SPORT

Přípravy na III.Celostátní spartakiádu.

Za tři měsíce vyvrcholí oslavy 20.výročí osvobození naší republiky III.celostátní spartakiádou. Také v Sobotce jsou přípravy již dlouho v plném tempu. Okresní spartakiádní cvičení budou n.j.také na Mladějově a 16.května v Sobotce. Budou zde cvičit žáci a žákyně sobotecké školy v počtu více než 200 cvičenců, uvidíme je ve skladbách Na sluníčku, Učit se hrou, Jeden za všechny a Můj země je kvetoucí louka! Uvidíme i žáky mladějovské Zemědělské učňovské školy. Kromě tohoto vystoupení pojedou sobotecké děti i na okresní spartakiádu a projdou-li přísným výběrem, podívají se některé i do Prahy.

Na Prahu se těší i 20 žen, které už zhruba zvládly celou skladbu Zpěv míru! Teď zbývá ještě zlepšit souhru s doprovodem a zpřesnit obtížnější části, zejména některé krokové variace. S nácvikem jsme započaly již loni v září. Cvičí studentky, učnice i pracující ženy, nejmladším je 18 let, nejstarší 38 let, v průměru 21,7 roku. Většinou chodili do tělocvičny již před zahájením nácviku a pro některé to nebude první spartakiáda, které se aktivně účastní.

Doufáme, že všechny projdeme prověrkami a pečlivě nacvičenou skladbbu pozdravíme všechny návštěvníky okresní spartakiády i Strahova.

Jana Ouředníková

Zpravodaj Šránkovy Sobotky. Řídí redakční rada, grafická výzdoba Ir.Alois Kafka. Adresa: Zpravodaj ŠS, Osvětová beseda Sobotka. Rozmnožuje: Středočeské tiskárny závod 219 Mladá Boleslav. Povoleno OŠK ONV Jičín číslo N-04 - 51572. Uzávěrka tohoto čísla byla 5.4.1965. Vychází nepravidelně, cca jednou měsíčně.